

Список використаних джерел:

1. Зайчикова В. В. Удосконалення бюджетного законодавства в контексті європейського досвіду скорочення дефіциту бюджету. *Фінанси України*. 2011. № 5. С. 56-67.

Дутка Андрій Миколайович
Студент II курсу магістратури
Західноукраїнського національного університету

ВПЛИВ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ НА ПОКРАЩЕННЯ ДОБРОБУТУ ДОМОГОСПОДАРСТВ В УКРАЇНІ

Фінансова безпека домогосподарств тісно пов'язана з поняттям економічного добробуту населення, а забезпечення гідного рівня життя громадян є можливим лише у державі, яка зберігає стабільні темпи економічного зростання, що полягає у збільшенні економічного потенціалу країни, потужності її економіки, тобто у збільшенні реального ВВП. Тому важливими показниками економічного зростання на макрорівні є абсолютні показники реального ВВП та національного багатства. Однак більш точним показником результативності економіки тієї чи іншої країни, добробуту населення в ній, є показник реального ВВП на 1 особу, який показує вартість товарів та послуг, що припадає на одного мешканця країни. Він дозволяє пов'язати динаміку національного виробництва з добробутом населення і характеризує рівень життя.

Хоча ВВП є вимірником обсягу сукупного виробництва, даний показник не відображає змін у складі і розподілі продукції, що, в свою чергу може впливати на фінансову безпеку населення. Так, зростання ВВП за рахунок розвитку оборонно-промислового комплексу, що зумовлено активними воєнними діями в країні, радше, негативно впливає на фінансову безпеку

домогосподарств, оскільки знижує потенційні можливості зростання добробуту населення, ніж зростання ВВП за рахунок освітньої галузі чи фінансових та страхових послуг.

Одними з ключових характеристик матеріального становища домогосподарств, що безпосередньо впливають на їх фінансову безпеку, є доходи та витрати, тому слід досить детально дослідити основні тенденції та структурні зрушення саме цих елементів матеріального добробуту.

Ще однією з причин низького рівня фінансової безпеки домогосподарств в Україні є те, що частина населення живе в «борг». Тобто певна кількість молодого покоління живе за рахунок доходів старшого працюючого покоління. В іншому випадку молоде покоління нації працює і заробляє за межами держави, а витрачає разом із старшими родичами всередині країни. В обох випадках витрати на життя переважають доходи [1].

Проблема безробіття, що набула масового характеру, становить реальну загрозу для суспільного благополуччя та фінансової безпеки кожного домогосподарства. Воно зумовлює зменшення купівельної спроможності населення, спричиняє виїзд громадян до інших країн, знижує кількість платників податків і призводить до виникнення додаткових бюджетних витрат на утримання тих, хто залишився без роботи. Так, внаслідок нестабільності на валютному ринку, велика частина вітчизняних підприємств та фінансових установ виявилася нездатними пристосуватися до нових економічних умов, що спричинило потужну хвилю вивільнення працівників [2].

Поглиблення економічної кризи в Україні та затягування війни на Донбасі дають підстави прогнозувати подальше поширення та поглиблення практик неформальної зайнятості. Особливо це стосується непідконтрольних українській владі територій, де вже протягом останнього року жваво згортається як великий, так і малий та середній легальний бізнес [3]. Збройний переділ власності, застосування «сірих» та відверто нелегальних бізнес-схем, потреба населення у

фізичному та соціальному виживанні в умовах воєнних дій та економічної блокади все більше затягує українців за межу бідності. Бідних в Україні, за оцінками, не менше 25% (за національним критерієм бідності, що становить 75% медіанних доходів). В Україні формуються передумови так званої хронічної, «спадкоємної» бідності – діти з бідних сімей приречені на такий же незадовільний фінансовий стан у дорослому житті; відповідно, вони не мають можливості належним чином задовольнити необхідні потреби своїх нащадків. Фактично бідність вже стала тією нездоланною перепорою, що унеможлиблює сталий соціально-економічний розвиток України [4]. В нинішній ситуації спостерігається ще й таке явище, як нові бідні. Тобто люди, які втратили майно і заощадження в результаті війни, внутрішньо переміщені особи, а також мешканці районів, постраждалих від військових дій [5 [bookmark102](#)].

Підвищення фінансової безпеки домогосподарств повинно відбуватися шляхом застосування комплексу заходів не тільки з боку самого домогосподарства, але і з боку всіх сфер фінансової системи, направлених на підвищення фінансової стійкості, фінансової незалежності домогосподарств.

Список використаних джерел:

1. Болотіна Є. Методологія інституціонального аналізу поведінки домашніх господарств. *Галицький економічний вісник*. 2012. № 2(35). С. 123-130
2. Зварич М.С. Необхідність управління системою фінансової безпеки домогосподарств у період нестабільності вітчизняної економіки. Проблеми розвитку фінансово-кредитної системи: зб. наук. праць за матеріалами XVI Міжнар. наукової конф. молодих вчених, аспірантів та студентів (м. Львів, 14-15 квітня 2016 р.) Львів: ЛННІ ДВНЗ «Університет банківської справи», 2016. С. 162-164.
3. Зварич М.С. Стан фінансової безпеки домогосподарств України в умовах економічної нестабільності. *Науковий журнал Бізнес Інформ*. 2016. № 9. С. 212-

217.

4. Кізіма Т. Витрати домогосподарств України: сутнісно-аналітичний аспект. *Вісник ТНЕУ*. 2009. № 2. С. 61-70.

5. Бригінець О.О. Детінізація економіки як основа фінансової безпеки держави. *Фінансове право*. 2014. № 3. С. 62-65.

Загоруйко Наталія Степанівна

Головний спеціаліст відділу планово-фінансової діяльності, бухгалтерського обліку та звітності ТУ ДСА України у Тернопільській області

СУДОВИЙ ЗБІР ЯК ДЖЕРЕЛО ФІНАНСУВАННЯ ОРГАНІВ СУДОВОЇ ВЛАДИ

Адекватне фінансування судової влади є однією з центральних умов не тільки її існування, а й встановлення верховенства права і порядку в державі в цілому. Раціональний розподіл фінансових ресурсів держави та побудова якісної системи фінансового забезпечення органів правосуддя сприяє ефективному виконанню державою її основних функцій та завдань у цій сфері. Важливим джерелом наповнення державного бюджету України, який спрямовується на забезпечення функціонування органів судової влади та здійснення судочинства є судовий збір, надходження якого у 2020 році забезпечили близько 20% видатків Державної судової адміністрації України як головного розпорядника коштів.

Правові засади справляння судового збору передбачені Законом України «Про судовий збір» від 8 липня 2011 року №3674- VI, відповідно якого судовий збір - це збір, який справляється на всій території України при поданні заяв та скарг до суду, а також за видачу судами документів і у разі ухвалення окремих судових рішень. Судовий збір входить до складу судових витрат [4].

Платниками судового збору є громадяни України, іноземці й особи без громадянства, підприємства, установи, організації та інші юридичні особи (в